

ADRIAN C. BRUDARIU, UN „CAZ” CONTROVERSAT (1960-1961)

Gheorghe I. Florescu

Summary: Adrian C. Brudariu was a Romanian attorney and politician, in the interwar period. After 1944, when Romania became a Communist country, he began to have problems with the Communist authorities, because of his former political activity.

The references and declarations about him, dated 1960-1961, have an explainable connection with his former political activity.

Adrian C. Brudariu, un „anonim prezumpțios”, cu o biografie contradictorie și deformantă uneori, este impus în ultimul timp ca inițiator sau ca „personaj” al unor fapte metamorfozate în scenarii proprii unor contexte echivoce și divergente, chiar¹. Prin preluarea aleatorie a diverse mărturii greu controlabile azi, el a ajuns a fi sugerat și acceptat în timp ca inițiator al unor acțiuni îndoielnice, imposibil, adeseori, de verificat din punct de vedere documentar, întrucât arhiva personală și referirile întâmplătoare, care îl privesc în mod direct, nu justifică asemenea considerații². Dintotdeauna, Adrian C. Brudariu s-a dorit a fi un „personaj al momentului”, însușindu-și identități sau ipostaze la modă, așa cum a procedat cu implicarea sa în evoluția realităților politice ale României dintre deceniile al doilea și al cincilea ale secolului XX³. Pretinzându-se, la început, a fi un exponent al ideologiei de stânga, el a alunecat, treptat, fără a-și face scrupule, de la o extremă la alta a eșichierului partidist românesc, abandonând principiile și convingerile inițiale. Acest slalom conjunctural, practicat cu dezinvoltură și fără

¹ Cf. Mircea Malița și Dinu C. Giurescu, **Zile de pace, turnuri de frăție. Deceniul deschiderii**, București, Editura Compania, 2011, p. 168-169; Dinu C. Giurescu, **România în anii 1948-1989**, în **Istoria românilor**, Vol. X, București, Editura Enciclopedică, 2013; Acad. Dinu C. Giurescu, **Dr. Petru Groza (1884-1958)**, în *Clipa*, București, Mai 2011.

² Gheorghe I. Florescu, **Un dialog epistolar: Adrian C. Brudariu-G.T. Kirileanu (1920-1925, 1956)**, în *Zargidava*, XI, Bacău, 2012, *passim*; Adrian Brudariu, **Mărturii din anii dictaturii. „Cumpăna de moarte prin care am trecut”**, în *Magazin istoric*, București, Nr. 5, Mai 1992, p. 39-40.

³ Gheorghe I. Florescu, **op.cit.**, *passim*.

complexe, l-a pus uneori în situații delicate și degradante chiar, fiind obligat să suporte consecințele unei existențe în care a urmărit, cu asiduitate, dobândirea a cât mai multe recunoașteri și privilegii personale.

Atras de literatura rusă a începutului secolului XX, al cărei prozelitism devenise evident și în România, la un moment dat, Adrian C. Brudariu a ajuns a pretinde, chiar, că a participat la răscoala din 1907, deși era încă un adolescent atunci⁴. În 1918, s-a numărat printre cei care au fondat un *Partid muncitor*, fuzionat la 16 februarie 1919 cu Partidul Țărănesc⁵. Trei ani mai târziu se număra, așa cum el însuși atrăgea atenția, printre abonații la ziarul *Socialismul*, decizie pe care o va considera, cândva, a fi un detaliu ilustrativ al biografiei sale. În februarie 1927, apoi, a devenit unul dintre aderenții Partidului Țărănesc, ipostază care l-a propulsat în Parlamentul României, unde și-a justificat prezența prin solicitarea atenuării tratamentului rezervat deținutului politic M.Gh. Bujor⁶. La 23 iunie 1933, apoi, devenise liderul unui grup desprins din Partidul Țărănesc, care se va intitula Partidul Țărănesc Independent, pretinzând că „am alcătuit primul «Bloc Democratic» din țară, împreună cu socialiștii și comuniștii, la Timișoara”⁷.

După ce a încercat a-și afișa o orientare politică de stânga, ce părea a avea o anumită adeziune a unor categorii sociale din România aceluși timp, Adrian C. Brudariu a decis – surprinzător, în aparență – a se înscrie în Frontul Renașterii Naționale⁸, renunțând, fără regrete, la pretinsul său crez politic de stânga, de care făcuse atâta caz până atunci. Și nu a ajuns un membru de rând, ci unul dintre componenții Consiliului Superior Național al noii înjghebări politicianiste de circumstanță⁹. Democratismul de până atunci a fost abandonat fără eventuale explicații, dar mai ales fără a se justifica în fața acelor care îi cunoșteau „pretinsele aspirații” politice de odinioară. În momentul în care s-a convins că fostele sale orientări politice nu mai erau de actualitate, Adrian C. Brudariu a trecut, imediat și fără regrete, dintr-o extremă în cealaltă a eșichierului politic al

⁴ *Ibidem*, p. 212.

⁵ Ioan Scurtu, **Istoria Partidului Țărănesc (1918-1926)**, București, Editura Enciclopedică, 2002, p. 33-34.

⁶ Dezbaterile Adunării Deputaților, ședința din 3 februarie 1928, p. 1263-1264.

⁷ Gheorghe I. Florescu, *op.cit.*, p. 213.

⁸ Cf. Petre Țurlea, **Partidul unui rege: Frontul Renașterii Naționale**, București, Editura Enciclopedică, 2006, p. 65.

⁹ *Ibidem*.

țării. Dacă, mai mult de două decenii, a pretins a milita pentru aplicarea principiilor democratice în viața politică a României, la sfârșitul anului 1938 a abandonat – evitând justificările și eventualele regrete – fostele sale „convingeri democratice”, înrolându-se într-o formațiune partidistă care sprijinea monarhia și principiile autoritare ale regimului politic introdus de Carol al II-lea. Fără scrupule și eventuale explicații, procedând ca un individ obișnuit cu un asemenea comportament, fostul „democrat” și adept al „principiilor mulțimii” a renunțat a se mai pretinde „revoluționarul dintotdeauna”, reorientându-se către regimul politic de autoritate instaurat de Regele Carol al II-lea, la 10 februarie 1938. După ce toată viața a încercat a-și afirma preținsele convingeri antimonarhice, Adrian C. Brudariu a acceptat a fi deputat al Frontului Renașterii Naționale, infatuându-se apoi cu faptul că „împreună cu: M. Sadoveanu, M. Ralea, M. Ghelmegeanu și alții, am luat atitudine hotărâtă contra exploatării capitaliste, făcând să răsune de la tribuna parlamentului lozincele proletariatului”¹⁰. Alăturându-și, într-o manieră aleatorie, numele său de acelea ale unor personalități ilustre ale epocii, cvasianonimul traseist politic își continua, fără eventuale complexe recriminatorii, aventura partidistă, considerată de Ioan Hudiță a fi „un lung «vagabondaj politic»”¹¹.

Odată cu încheierea celui de al Doilea Război Mondial, fostul politician Adrian C. Brudariu a renunțat la „crezurile politice” de altădată, fără a reuși să evite, însă, repercusiunile cunoscutelor sale zigzaguri ideologice. Arestat și condamnat la cinci ani de închisoare, versatilul client partidist a fost grațiat după puțin peste un an de reclusiune, ca urmare a unei decizii semnate de Petru Groza¹².

Deși s-a dorit a fi un „revoluționar sui-generis” al sistemului politic românesc, fostul admirator al experimentelor rusești s-a trezit pus în situația de a suporta „binefacerile” primitive ale practicilor comuniste, fiind tratat de cei care au ajuns să dirijeze sistemul politic din România ca individ potrivit realităților comuniste. Refuzat de noii diriguitori ai puterii politice, el s-a văzut obligat să traverseze la un moment dat un

¹⁰ Cf. Adrian C. Brudariu, **Memoriile magistratului răzvrătit. 1916-1926**, *passim*; idem, **Zile negre, nopți albe, 1933-1938**, *passim*.

¹¹ Radu Florian Bruja, **Carol al II-lea și partidul unic: Frontul Renașterii Naționale**, Iași, Editura Junimea, 2006, p. 66.

¹² Cf. Dorin-Liviu Bitfoi, **Petru Groza, ultimul burghez. O biografie**, București, Compania, 2004, p. 510.

interval de privațiuni severe, ca individ al cărui trecut era incompatibil cu noile realități ideologice ale țării¹³. Încercările repetate de a-și demonstra „adeziunea” față de regimul politic comunist au rămas fără rezultat, însă, obligându-l să accepte gesturile filantropice ale lui G.T. Kirileanu¹⁴. La 6 august 1959, vechiul său prieten preciza într-o notație jurnalieră că-l vizitase Adrian C. Brudariu, căruia „i-am propus din nou să-și scrie amintirile din închisoare, însă refuză, fiindu-i frică de organele represive”¹⁵.

Iată cum, după ce, cândva, criticase realitățile politice din propria-i țară, militând pentru o schimbare ce avea să survină după 1945, „revoluționarul” de ocazie a ajuns a se teme și a refuza regimul de „democrație populară” instaurat în România, ocupată de Moscova. În **Memoriile** sale, fragmentare și duplicitare, îndeosebi, Adrian C. Brudariu a încercat a-și motiva sinuozitățile traiectoriei sale politice, apelând la o monomanie justificativă care i-a permanentizat componenta de personaj duplicitar, predispus la compromisuri, cu intenția de a fi considerat a face parte dintre factorii de decizie politică ai momentului. La 7 august 1959, G.T. Kirileanu consemna în caietul de însemnări zilnice că „împart banii victimelor comunismului”, incluzându-l și pe Brudariu printre acele victime¹⁶.

Propunându-și, parcă, să rectifice o posibilă confuzie, Onisifor Ghibu consemna în jurnalul său că în ziua de 27 iunie 1970 a fost vizitat, în mod surprinzător, de Anastasie Predescu și Adrian C. Brudariu. O zi mai târziu, Predescu îi cerea lui Ghibu să-l primească din nou, „într-o chestie importantă”, comunicându-i că ar fi bine „să nu am încredere totală în avocatul Brudariu, care are legături cu cei de sus. Aceștia îl menajează pentru ca să le dea informațiuni de la oameni importanți, pe care ei nu i-ar putea câștiga. Nu trebuie să le servim în problemele grele, pe care ei singuri nu le pot înțelege și rezolva”¹⁷. O asemenea atenționare

¹³ Adrian Brudariu, **Mărturii din anii dictaturii. „Cumpăna de moarte prin care am trecut”**, în *Magazin istoric*, București, Nr. 5, Mai 1992, p. 39-40.

¹⁴ Gheorghe I. Florescu, **op.cit.**, p. 218.

¹⁵ G.T. Kirileanu, **Însemnări zilnice (1906-1960)**, Ediție îngrijită, studiu introductiv, note, bibliografie și indici de Constantin Prangati, cu un **Cuvânt înainte** de Iordan Datcu, București, Editura Albatros, 2000, p. 271.

¹⁶ **Ibidem**, p. 326.

¹⁷ Onisifor Ghibu, **Pagini de jurnal (1968-1972)**, Vol. III, Ediție îngrijită de Mihai O. Ghibu, Romeo Dăscălescu, București, Editura Albatros, 2000, p. 254.

putea avea sensul unei preveniri situaționale, explicabilă pentru un context dominat de minciună și teamă. Dar putea fi determinată și de experiențele petrecute întocmai, oricând credibile într-un climat al dezinformării, amenințător în permanență și nu numai atât.

Parcurgând, cu interes, dar și cu o firească circumspecție, experiența de viață a lui Adrian C. Brudariu, vom rămâne, neîndoielnic, surprinși de tertipurile proprii meandrelor ei definitorii, intersectate sau întrerupte, chiar, de schimbări surprinzătoare de direcție, de renunțări și de soluții căutate în zone a căror identitate este întotdeauna îndoielnică. Activitatea sa politică, mereu surprinzătoare, prin neobișnuitele schimbări de direcție, ne demonstrează că, dincolo de pretenții presupuse ori probate uneori, el nu a fost un personaj a cărui individualitate să rezide într-un principiu care să aibă în vedere, întotdeauna și cu sinceritate, adevăratele coordonate valorice ale unui segment temporal distinct. El a fost un individ care s-a prevalat, de regulă, de un interes personal, transferat în permanență asupra traiectoriei sale politice, care nu a urmărit, numai și întotdeauna, un ideal național. Nu doar surprinzător, ci contradictoriu și nefiresc chiar, ni se pare faptul că, rememorând un moment care avea în vedere un ajutor bănesc primit în 1947, de la G.T. Kirileanu, Brudariu a considerat necesar să precizeze că „*aceasta o fac numai pentru consemnarea ca atare a nefericitului episod, credincios fiind principiului formulat de președintele țării încă de la începutul epocii de demnitate pe care a ctitorit-o: «istoria trebuie să se scrie așa cum a fost»*”¹⁸ (subl.ns.). „Președintele” la care făcea referire Adrian C. Brudariu era – greu de crezut, dar adevărat! – Nicolae Ceaușescu. Și nu era nici prima și nici ultima dată când recurgea la un asemenea compromis degradant, greu credibil pentru cineva care trăise în România de dinaintea anului 1944!

Altădată, încheind redactarea celui de-al treilea volum autobiografic, intitulat **Memoriile Magistratului Răzvrătit. 1919-1926**, același memorialist de ocazie a așezat ca *motto* al unui amalgam *pro domo*, cunoscuta „indicație” a lui Nicolae Ceaușescu: „*Scrieți istoria așa cum a fost!*”¹⁹. Însușindu-și, surprinzător și difamant chiar, acest

¹⁸ **Din istoria unei donații...**, în G.T. Kirileanu sau *viața ca o carte. Mărturii inedite*, Ediție îngrijită și **Cuvânt înainte** de Constantin Bostan, București, Editura Eminescu, 1985, p. 80.

¹⁹ Adrian C. Brudariu, **Memoriile magistratului răzvrătit. 1919-1926**, Vol. 3, p. 1.

„îndemn” devenit o „modă a falsificării”, memorialistul atât de atent cu „directivele” noilor vremuri a încercat a-și „construi” o biografie în spiritul blamabilului interludiu communist.

A murit în decembrie 1990, în vârstă de aproape 97 de ani, fericit că Nicolae Ceaușescu, „îndrumătorul” său de ocazie în a scrie istoria, a fost executat tocmai de către comparații lui dintotdeauna, iar comunismul va rămâne o „experiență tristă”, devenită doar un capitol de istorie, care nu va face, din nefericire, niciodată, cinste României.

*
* *

Așa cum era de așteptat, urmările deformărilor generale intervenite în România în anul 1944 și după aceea s-au repercutat, într-o manieră defavorizantă – chiar tragică –, asupra tuturor acelorora al căror trecut a devenit dintr-o dată o povară incriminatorie, odată cu includerea țării în sfera de influență a Moscovei. Conștient de o amenințare pe care nu o putea eluda și văzând ce s-a întâmplat cu românii care au fost implicați în evoluția realităților politice proprii perioadei interbelice, Adrian C. Brudariu a devenit circumspect și alarmat chiar, înțelegând că putea fi oricând acuzat pentru trecutul său politic. De aceea, încă din 1944, el a încercat a-și demonstra în permanență apartenența la o facțiune partidistă de moment, care se recunoștea a fi favorabilă noilor orientări politice ale României. Dar, așa cum era de presupus, înregimentările de odinioară în stânga politică din țara noastră au început a fi uitate, iar peste ele s-a suprapus interstițiul apartenenței sale la Frontul Renașterii Naționale.

În 1945, a fost chemat în fața unei comisii de epurare. Dar, printr-o decizie a Comisiei de Apel a Baroului Avocaților din Timișoara, din 21 aprilie același an, acuzațiile proferate la adresa sa au fost respinse, fiind confirmat avocat pledant în Baroul Timișoara. Trei ani mai târziu, adică la 27 aprilie 1948, Colegiul Avocaților din Timișoara constata ca el a „avut tot timpul activitate democratică”, dispunând înscrierea sa, ca avocat pledant, în Colegiul Timișoara. În cele din urmă, însă, așa cum singur va declara, „în baza unui denunț de rea credință, anonim și calomnios, Uniunea Colegiilor din București, indusă în eroare de cei interesați să-mi ia clientela, a admis recursul sub presiuni lăturalnice, [...] și am fost îndepărtat din colegiul Timișoara”.

Alarmat de drama cu care se confrunta țara sa, dar mai ales de

amenințările care trenau asupra acelora compromiși de foste implicări politicianiste, Adrian C. Brudariu s-a orientat către o apropiere de Petru Groza, a cărui implicare în viața politică românească de odinioară părea a nu mai interesa prea mult²⁰. Cu toate acestea, la 2 decembrie 1956 a fost arestat și condamnat la cinci ani de reclusiune. A fost însă repede eliberat, la 13 ianuarie 1958, în virtutea unei grațieri semnate de Petru Groza²¹. Dar, datorită îndelungatei sale implicări politicianiste, s-a văzut confruntat cu privațiuni greu suportabile, obligat să supraviețuiască fără pensie, marginalizat și uitat de cei care i-au fost odinioară comilitoni politici.

După metamorfozările politice intervenite în vara anului 1944, existența lui Adrian C. Brudariu a ajuns a fi amenințată în permanență de pericolul reprezentat de fosta sa activitate partidistă, devenită o acuzație deosebit de gravă în noul context intern și internațional al României. Așa se explică faptul că, imediat după includerea țării în zona de ocupație a Moscovei, fostele personalități politice s-au văzut acuzate pentru implicarea lor în desfășurarea realităților politice anterioare anului 1944. Având un trecut politic care contravenea, din punct de vedere ideologic, noilor direcții ideologice adoptate de România, Adrian C. Brudariu s-a trezit dintr-o dată confruntat cu o stare de fapt acuzatoare, peste care nu a reușit să treacă fără consecințe grave și dezonorante²².

În cele din urmă, a înțeles că noile realități politice nu-i puteau fi favorabile, făcându-l să fie foarte atent și prevenitor în raport de un timp care îi devenise străin și amenințător. Una dintre modalitățile la care a recurs pentru a respinge virtualele acuzații, oricând posibile în acele vremuri tulburi, era aceea de a aduna duplicatele referințelor oferite de diferite persoane oficialităților comuniste ale timpului, despre el, utilizabile în cazul unor acuzații avansate la un moment dat²³. Astfel, în primăvara anului 1945, a adunat copiile a 30 de asemenea „referințe”, „date – cum nota el – în 1945 de către magistrați, avocați și fruntași ai vieții publice din Banat, către Consiliul Baroului Timișoara, pe baza cărora s-a dat Decizia 303/27/IV/1948, prin care, constatându-se că am avut tot timpul vieții mele activitate democratică și progresistă, am fost

²⁰ Idem, **Memorii**, Volumul V, p. 111; Gheorghe I. Florescu, **op cit.**, p. 215.

²¹ Cf. Dorin-Liviu Bitfoi, **op.cit.**, p. 510.

²² Adrian Brudariu, **Mărturii din anii dictaturii**, p. 39-40.

²³ Gheorghe I. Florescu, **op.cit.**, p. 215.

scutit de epurare și admis ca avocat pledant în Colegiul Timișoara, unde ca avocat am pledat 24 <de> ani înainte de 23 august 1944”²⁴.

În punerile în scenă proprii diluviului comunist, „referința” sau „declarația” aveau o importanță determinantă, adeseori, nu numai una informațională, ci și decizională, pentru biografia cuiva, fiind considerată o modalitate irepresibilă de respectare și afirmare a democratismului acelei epoci. În realitate, un asemenea „document”, cauzat și impus, adeseori, în epocă, de o pronunțată intenție subversivă, era de fapt o intruziune autentică în biografia și existența cuiva, „legalizată” de pretinsul democratism al unui regim politic autoritar. „Referința” era, nu o dată, o acoperire a sentințelor politice autoritare, adoptate într-o anumită perioadă, ca substituție a unei pretinse practici decizionale democratice, subînțeleasă și greu de recuzat.

În existența lui Adrian C. Brudariu, adunarea „referințelor” și a „declarațiilor” care îi erau favorabile a ajuns a fi la un moment dat o preocupare permanentă și foarte importantă, ele – aceste depoziții interesate și oricând binevenite – fiind păstrate cu mare grijă, ca „documente” utilizabile în caz de nevoie. O asemenea practică era, dincolo de scopul ei final, presupus, dar eludat, intențional, de cel în cauză, o recunoștere principială a unei vinovății care putea fi adusă oricând în discuție, ca o posibilă și gravă acuzație. După transcrierea a 30 de referințe redactate în anul 1945, au urmat cele din anii 1948-1950, semnate de unele „personalități” ale vremii respective, precum Grigore Berescu, „fost inspector general de Poliție la Timișoara, în anii 1941-1945”, dr. Maximilian Drexler, „Prim Rabin din Timișoara”, Dr. Otto Roth, „avocat, fost Președinte al Sfatului Popular Revoluționar Timișoara, din timpul revoluției maghiare <din> 1919 <a lui> Béla Kun” etc.²⁵.

Un alt set de asemenea „documente” de epocă sunt cele 12 referințe

²⁴ Adrian C. Brudariu, **Memorii**, Volumul V, p. 1 și urm. Dintre cei care au semnat asemenea note informative, reținem următoarele nume: Ilie Lungulescu, Prim-președinte al Curții de Apel, Nicolae Nicolescu, Procuror General, Petru Talpeș, Prim-procuror, Andrei Bunda, Procuror Militar, Andrei Lupuțiu, Șef de Poliție, dr. Livius Cigăreanu, fost decan, dr. Nestor Porumb, avocat, fost deputat, dr. Cornel Grafșoreanu, avocat, fost primar, dr. Coriolan Balan, fost primar al Timișoarei, fost ministru și deputat, dr. Andrei Adler, avocat, Președinte al Comunității Evreiești din Timișoara, dr. Geza Loffler, fost Președinte al Comunității Evreiești, Traian Novac, socialist, fost primar al Municipiului Timișoara, „după 23 VIII”., lemnar, Inginer Radu Ludovic, comunist ilegalist etc.

²⁵ **Ibidem**, p. 55-61.

din anii 1960-1961, semnate de câteva personalități ale vieții literare, științifice și politice a vremii, precum și de unele oficialități locale²⁶. Întrucât printre semnatarii acestor note se numărau și câteva individualități distincte ale epocii, dar și avocați sau activiști de partid, transcriem în continuare declarațiile lor, convinși fiind că aceste „mărturisiri interesate” ne oferă unele detalii interesante despre cei avuți în vedere, dar, în egală măsură, și despre cei care le-au avansat. În totul, aceste „documente de epocă”, deosebit de relevante pentru înțelegerea unei societăți anormale, sunt de fapt niște depoziții ignominii tragice ale unui trecut nu foarte îndepărtat, al unei țări care își pierduse identitatea, subrogată de o ideologie a răului, introdusă cu ajutorul unui regim de ocupație armată străină și menținută, apoi, prin recurgerea la o dominație ideologică anacronică și rușinoasă, substituită identității naționale.

Textele pe care le transcriem în continuare sunt copii ale unor note informative „favorabile”, redactate la solicitarea organelor judiciare abilitate în acest sens, urmând a fi utilizate ca surse informaționale în judecarea „cazului Adrian C. Brudariu”. Fiindu-i benefice, în principiu, cel în cauză le-a transcris și păstrat pentru eventualitatea – posibilă oricând –, în care ar fi fost pus în situația de a-și demonstra nevinovăția în fața unor virtuale acuzații formulate împotriva sa.

Pentru a le certifica autenticitatea, ele au fost legalizate de cel avut în vedere prin formula „conform cu originalul”, urmată de propria-i semnătură, căreia i se adăuga calitatea de avocat.

Anexe

DECLARAȚIE

Subsemnatul, Demostene Botez, scriitor, Vice-președinte la S.T.S.C., domiciliat în București, str. Paul Greceanu, no. 44 declar:

Cunosc pe tov<arășul> Adrian Brudariu încă din 1911-<19>12 când eram și unul și altul în ultimii ani de liceu. Am fost apoi colegi la Universitatea din Iași unde amândoi am făcut parte din grupul studenților democrați care lupta în contra grupului naționalist antisemit.

În 1918 am fost apoi amândoi redactori la ziarul socialist *Chemarea* scos de N.D. Cocea unde, prin articolele sale promova principiile revoluției din Octombrie și ale socialismului. În *Chemarea* scria reportajii politice în care a susținut gruparea politică „Partidul muncitoresc”, în rândurile căruia activau prof<esorul> C. Parhon,

²⁶ Referințe între anii 1960-1964, în *ibidem*, p. 89-104.

prof<esorul> Paul Bujor, dr. Zosin, dr. Vasile Râșcanu, muncitori și din care făcea parte și tatăl lui Brudariu, cunoscut în cercurile socialiste din acea vreme, la Iași.

Mai târziu, eu am rămas la Iași, el a plecat și s-a înscris ca avocat la Timișoara. Îl întâlneam uneori la Curtea de Casație în București. Fiind activ și priceput își făcuse un nume care trecea mai departe de regiunea Timișoarei. Am aflat că apăra cu temeritatea și energia lui temperamentală, pe comuniștii arestați, implicați în diverse procese.

În 1928 figura printre deputații partidului cu caracter pronunțat democratic al doctorului N. Lupu și în această calitate a avut multe intervenții în apărarea clasei muncitoare printre care una, asupra tratamentului neuman aplicat în închisoare tov<arășului> Mihai Gheorghiu Bujor, cerând eliberarea lui.

Presa vorbea de multe ori despre Adrian Brudariu, care ducea o aprigă luptă politică în contra fasciștilor. Tot presa a scris despre dezavuarea lui Brudariu, de către fostul mareșal Antonescu, pe cât îmi amintesc, în chestiunea unei mișcări în magistratură în contra căreia Brudariu făcuse un protest scris pe motiv că se numiseră o seamă de legionari în posturi de răspundere.

Adrian Brudariu, prin activitatea lui publică, democtatică, era cunoscut în toată țara. Activând în Ardeal a fost cunoscut de tov<arășul> Petru Groza, care îl aprecia pentru caracterul său și lupta pe care o ducea în contra tuturor nedreptăților și abuzurilor sociale și politice.

Ca orice luptător politic pentru asemenea cauză el a avut adversari îndârjiți.

Nu cunosc împrejurările care au determinat, în urmă, situația lui de astăzi.

26 Februarie 1960

Demostene Botez

*

REFERINȚĂ

Am cunoscut pe Adrian Brudariu prin 1919, în redacția ziarului *Chemarea*, unde lucram amândoi, sub direcția lui N.D. Cocea. M-a apropiat, de el, temperamentul lui sincer și deschis, firea lui energică și leală. Făcuse toată campania 1916-1918 pe front, în linia întâi. Absurditatea războiului, ca mijloc de tranșare a conflictelor dintre guvernele diferitelor state, nepregătirea noastră militară, suferința celor din tranșee și a populației sărace din dosul frontului, afacerile scandaloase și îmbogățirea peste noapte a celor de sus, toate acestea făcuseră din Brudariu un răzvrătit și un însetat de dreptate și omenie.

Mai târziu, știu că a intrat în magistratură. Având să aplice reforma agrară, a dus o luptă aprigă pentru exproprierea marilor latifundiari și pentru o largă împroprietărire a țăranilor lipsiți de pământ. Această atitudine dârză i-a atras ostilitatea cercurilor guvernante de la București. Brudariu nu s-a lăsat însă nici intimidat de amenințările superiorilor săi, nici ispitit de avantajele pe care aceștia i le ofereau, ci a aplicat legea cu strășnicie. Îmi amintesc că în special exproprierea contelui Mikeș i-a pricinuit mari neplăceri și a stârnit multă vâlvă. Depășind atribuțiile ce avea, el a informat pe d-rul N. Lupu și pe N.D. Cocea despre manevrele politicianilor din București, care încercau să apere pe marele latifundiar, nedreptățind țăranimea din partea locului.

Văzând că în calitatea lui de magistrat nu-și poate împlini idealul de dreptate,

care îl anima, Adrian Brudariu a demisionat și a îmbrățișat cariera de avocat. În noua lui profesie, știu că și-a păstrat vechile lui convingeri și năzuințe, situându-se pe linia unei democrații sociale înaintate.

Înscriindu-se în partidul țărănesc de sub conducerea d-rului N. Lupu, el făcea parte din extrema stângă a acestei grupări. Amintesc că în perioada aceea, d-rul N. Lupu și gruparea sa erau denunțate de presa liberală ca „vândute Moscovei”. Intrând în parlament ca reprezentant al partidului țărănesc Dr. N. Lupu, Adrian Brudariu a fost singurul deputat care a avut curajul să ceară amnistierea lui M.G. Bujor, care ispășea o condamnare de o revoltătoare nedreptate în temnița de la Doftana. În lupta dintre proprietarii urbani și chiriași, Brudariu a luat apărarea chiriașilor. Pe scurt, în toate problemele acelei vremi, el s-a situat totdeauna pe poziții de stânga și chiar de extremă stângă.

Ca avocat la Timișoara, știu că a pledat cu curaj în multe din procesele înscenate împotriva comuniștilor, ceea ce i-a adus dușmănia cercurilor de dreapta, în frunte cu partidul liberal, atât de puternic pe atunci. Consecvent cu această atitudine, știu că a refuzat să facă parte din consiliile de administrație ale marilor bănci, industrii etc.

În lupta împotriva legionarilor, Brudariu a fost în linia întâi. El a candidat împotriva lui Horia Sima, asumându-și toate riscurile, inclusiv riscul propriei lui vieți.

Știu de asemenea că se bucura de prețuirea și de prietenia marelui democrat d-rul Petru Groza.

Ca decan al Banatului de Timișoara, știu că a luptat cât a putut ca să apere pe avocații evrei de prigoana rasială.

În toată activitatea sa, atât cât îmi este cunoscută, știu că Brudariu s-a manifestat totdeauna ca un democrat sincer, cu idei înaintate, ca un adevărat progresist.

București, 1 septembrie 1962

Tudor Teodorescu-Braniște

*

Academician Profesor Dr. N. Lupu, București, Bd. Tolbukin (sic!), 85

Stimate și iubite Domnule Profesor,

Adaug și eu cea mai caldă rugămintă în favoarea vechiului și bunului nostru prieten Adrian Brudariu. Atât ca deputat lupist, când a luat apărarea, în Cameră, lui Mihai Ghiorghiu Bujor, cât și ca avocat, Decan al Baroului de Timișoara etc., activitatea lui s-a dezvoltat pe o linie de stânga, fiind întotdeauna de partea celor prizoniți și luptând cu energie și curaj. D-rul Petru Groza îl citează în cartea sa **În umbra celulei** printre prietenii săi.

Condamnarea lui Brudariu la Timișoara s-a făcut în baza unui *denunț*, una din acele infamii care se face mai ales în viața de provincie, unde sunt atâtea invidii și intrigi.

D-rul Petru Groza *știa* că Brudariu nu este, nu poate să fie vinovat și de aceea a luat toate măsurile, în ultimele lui clipe de viață, pentru a i se face dreptate.

Te încredințez, stimate și iubite Domnule Profesor, că intervin în sprijinul unui om onest, căruia nu i se poate reproșa nimic. Altfel nici n-aș cuteza să recurg la D-ta.

Un cuvânt al D-tale la Dl. Diaconescu, Ministrul Justiției, *ar fi hotărâtor*. Te rog din inimă pune-l cât mai degrabă. Adaugi la răbojul D-tale încă o faptă bună și dreaptă, pe lângă atâtea altele.

Îți mulțumesc călduros.

Primește te rog încredințarea celor mai alese sentimente de îndatorată prietenie, al D-tale din toată inima,

24/II/<1>960

Tudor Teodorescu-Braniște

*

Tovarășe Ministru,

Subsemnatul, Academician Profesor Dr. N. Lupu, dom<iciliat> în București, Bd. Tolbichin (sic!), No. 83, Raion 23 August, dau următoarea referință pentru Tov<arășul> Adrian Brudariu fost avocat.

Îl cunosc pe tov<arășul> Brudariu de prin anul 1927, când în calitate de deputat și mai târziu alături de defunctul meu frate, Dr. N. Lupu, a depus o luptă de avangardă progresistă și a apărat interesele clasei muncitoare în Parlament, în profesie și prin presă, fapte de notorietate publică.

La referințele ce s-au dat și la cele ce rezultă din memoriul său autobiografic, adaug și eu recomandarea mea, pentru a putea fi încadrat în câmpul muncii sale profesionale și dacă este cazul să i se dea o pensie pentru meritele sale din trecut.

București, 17 martie 1960

Acad.Prof.Dr. N. Gh. Lupu

*

TOVARĂȘULUI GHEORGHE DIACONESCU
MINISTRUL JUSTIȚIEI
BUCUREȘTI

REFERINȚĂ

Subsemnatul, ACADEMICIAN PROFESOR DR. HORTOLOMEI NICOLAE, dom<iciliat> în București, Str. Fucik, No. 34, în ceea ce privește pe tov<arășul> Adrian C. Brudariu, fost avocat în Timișoara, iar în prezent domiciliat în București, relatez următoarele:

Îl cunosc pe tov<arășul> Brudariu C. Adrian din Iași, încă de pe vremea <când> era student și era considerat că făcea parte din gruparea de stânga, democratică, a tineretului ieșean.

Știu că în calitate de avocat a apărat și ajutat pe progresiști, că a avut o atitudine democratică și o poziție net antifascistă, fapt care i-a atras multe adversități.

Am fost împreună cu el în Parlamentul din 1939/1940 și știu că de pe poziții anticapitaliste afirma, cu tenacitate, drepturile proletariatului și a<le> păturilor muncitoare obișnuite.

Prietenia tov<arăşului> Brudariu cu Preşedintele Dr. Petru Groza avea acelaşi substrat ideologic progresist.

Îl cunosc ca pe un om cinstit, leal, ataşat clasei muncitoare şi de aceea îl recomand cu toată încrederea celor în drept spre a i se acorda o pensie pentru lupta lui democratică din trecut sau spre a fi încadrat în profesia lui, în care mai poate aduce servicii reale poporului muncitor şi contribui astfel la întărirea regimului democrat popular.

Bucureşti, 4 Febr<uarie> 1960

Ss/Prof.Dr. Hortolomei

*

REFERINŢĂ

În epoca pe când conduceam Şcoala Politehnică din Timişoara (1921-1930), am avut ocazia să vin în contact adeseori cu tov<arăşul> Adrian Brudariu. Printre avocaţii din Timişoara, tov<arăşul> A<drian> B<rudariu> se bucura de un nume bun, ca om onest şi hotărât antifascist. Tov<arăşul> A<drian> B<rudariu> lua totdeauna apărarea cauzelor drepte ale muncitorilor şi nu o dată a avut, din această cauză, neplăceri cu guvernele de atunci, care îl tratau drept „bolşevic”.

În Timişoara, tov<arăşul> A<drian> B<rudariu> avea prestigiul unui factor cultural de seamă – un om cult, care ţinea conferinţe în toată regiunea, în tot Banatul. Şcoala Politehnică era o tribună de propagare a ideilor de înalt umanitarism atât pentru studenţi, cât şi pentru publicul din Timişoara. De pe această tribună, tov<arăşul> A<drian> B<rudariu> a fost invitat să ţină o conferinţă; în urma invitaţiei, tov<arăşul> A<drian> B<rudariu> a ţinut o conferinţă intitulată **Emanciparea femeii**, care, după câte îmi amintesc, a fost foarte mult apreciată.

Într-un cuvânt, tov<arăşul> A<drian> B<rudariu> a îndeplinit un rol activ de factor progresist în epoca în care l-am cunoscut. Iar prietenia lui cu omul politic Nicolae Lupu a durat numai atâta vreme cât acest om politic s-a menţinut pe linia de conduită a unei adevărate democraţii.

Bucureşti, 27. 2. <19>60

Prof<esor> Victor Vâlcovici
Facultatea de Matematică şi Fizică
Universitatea „C.I. Parhon”

*

REFERINŢĂ

Subsemnatul, medic veterinar Dr. Rusu Ghe<orghe>, domiciliat <în> Bucureşti, str. Alexandru Constantinescu, no.1, Raionul I.V. Stalin, profesor la Şc<oala> Profesională Specială no. 11, de pe lângă Ministerul Sănătăţii şi Ocrotirilor Sociale, fost Consilier tehnic şi Consilier ministerial – Ministerul Agriculturii, fost Director al Secţiei de Alimentare din Institutul Veterinar Zootehnic Bucureşti, în ce priveşte persoana tov<arăşului> Brudariu C. Adrian, domiciliat <în> Bucureşti, B-dul Republicei 56, declar următoarele:

Îmi aduc aminte de tov<arășul> Brudariu C. Adrian, încă de pe vremea când urmam împreună cursurile Școlii primare la Școala Costachi Negri, Iași. Încă de pe atunci se manifesta ca un răzvrătit împotriva nedreptăților sociale, deocamdată „școlărești” și printre altele nu am uitat nici până astăzi refuzul premiului școlar ce i s-a oferit, protestând vehement și public pe scena Teatrului Național unde se împărțeau premiile, arătând că directorul școlii a protejat pe copilul unor părinți bogați, căruia i-au oferit pe nedrept și în dauna lui Brudariu C. Adrian premiul I.

Mai târziu, pe când urmam cursul universitar la București, mergând la Iași, am fost îndrumat de Adrian C. Brudariu să mă abonez la *Revista Ideii*, redactată de Panait Mușoiu, revistă înaintată de răspândire a ideilor democratice și progresiste din țara noastră.

De la izbucnirea primului război mondial ne-am despărțit și nu ne-am mai întâlnit de cât în anul 1924 în orașul Timișoara. Am fost adesea informat de dârzenia cu care, în calitate de judecător, Brudariu C. Adrian a apărat interesele poporului muncitor cu ocazia expropriierilor latifundiarilor și împrumutarea țăranilor, ca și de demersurile lui pentru dejucarea planurilor de anulare a sentințelor privind exproprierea absenteiștilor din jud<dețul> Trei Scaune.

Dându-și demisia din magistratură s-a înscris în Baroul Avocaților timișoreni, unde, datorită spiritului său umanitarist, a reușit în scurtă vreme să împace interesele contradictorii și să armonizeze colaborarea tuturor naționalităților din Timișoara (nemți, unguri, evrei, români etc.), fapt pentru care a fost ales Decan al Baroului de Timișoara.

Subsemnatul, plecând din Timișoara și revenind în Vechiul Regat, am fost informat în repetate rânduri de lupta pe care o ducea pentru apărarea unor grupe de comuniști, cărora li se intentaseră diferite procese.

De asemenea, am aflat despre rolul hotărâtor pe care l-a avut în eliberarea din închisoare a fostului Președinte Dr. Petru Groza. De întâlnit, nu l-am mai întâlnit decât foarte târziu, după 1952.

Mi-a rămas însă în minte, o conversație avută cu el, la câțeva vreme după Decizia Ministerială privitoare la mărirea pensiilor și simultan la reducerea prețurilor la mărfurile de larg consum, fapt pe care îl considera și el ca o performanță a sistemului economic și financiar în regimul socialist.

Este de notorietate publică activitatea lui excepțională pentru apărarea clasei muncitoare și atașamentul lui față de oamenii muncii cari produc bunurile și realizează socialismul în regimul democrat-popular.

Știu că este un cetățean loial și nu și-a schimbat convingerile lui socialiste din trecut.

București, 5 Martie 1960

Ss/ Dr. Ghe. Rusu

Bulet<inul> Populației C. M. V. 144485, seria D. C. 627685

*

DECLARAȚIE

Subsemnatul, Zeno Draia, cu domiciliul în București, Calea Moșilor, 124 A, cunosc pe Adrian Brudariu din anul 1927, când am activat, timp de 6 luni, ca avocat

stagiar în baroul de Timișoara.

Adrian Brudariu făcea parte dintre avocații frunțași ai baroului, avea o clientelă numeroasă și era foarte apreciat din cauza pregătirii lui profesionale temeinice, pentru pledoariile documentate pe care le ținea cu mult avânt în fața instanțelor judecătorești.

În acea perioadă, Adrian Brudariu activa în cadrul partidului țărănist de sub președinția lui Dr. N. Lupu, fiind cunoscut în Banat ca un luptător dârz pentru democrație, cu concepții progresiste înaintate.

După 23 August 1944, între anii 1946-1949, când funcționam ca Secretar General la Președinția Consiliului de Miniștri, l-am întâlnit din nou pe Adrian Brudariu, cu ocazia unor vizite pe care le-a făcut Președintelui Dr. Petru Groza.

Adrian Brudariu se bucura de o încredere și apreciere deosebite din partea defunctului Președinte.

Îmi amintesc că în anul 1948, când Brudariu i-a adus la cunoștință că a fost radiat din baroul de Timișoara, Dr. Petru Groza a dat indicațiuni să se facă un demers pe lângă Președintele Uniunii Avocaților, Paraschivescu Bălăceanu, în scopul de a se reveni asupra acelei măsuri.

Pe lângă cele de mai sus, pot arăta că din discțiile pe care le-am avut cu Adrian Brudariu, ori de câte ori ne-am întâlnit, mi-am putut forma convingerea că el este un intelectual remarcabil, pătruns adânc de sentimente și idei democratice și progresiste, atașat clasei muncitoare.

2 martie 1960

Zeno Draia

*

DECLARAȚIE

Subsemnatul, dr. Roth Roland Robert, medic primar la Institutul Clinic de Pediatrie „Emilia Irza# din București, declar următoarele, cu privire la viața profesională, socială și politică a tov<arășului> Adrian Brudariu.

Îl cunosc pe tov<arășul> A. Brudariu încă din timpul copilăriei mele, de prin anul 1930, căci tatăl meu era coleg cu dânsul, avocat la Baroul Timișoara. Tatăl meu, Dr. Otto Roth, ca vechi socialist militant (a fost președintele primului Sfat Popular din Banat, prin 1918, și procuror general pentru această regiune, în timpul revoluției socialiste magyare (sic!), 1919), nutrea sentimente de sinceră admirație și prietenie pentru A. Brudariu. Dese ori ne povestea, mie și fraților mei, de procesele intentate de poliția de siguranță, muncitorilor și intelectualilor democrați, și în care avocatul Adrian Brudariu apăra mai mult gratis, prin pledoarii pline de curaj și strălucită elocință, pe acei fii credincioși poporului și clasei muncitoare, acuzați de „spionaj bolșevic, atentat la siguranța statului, înaltă trădare” etc. etc.

Acestea, într-o vreme când ori ce suspiciune cât de vagă de a avea legături cu sau de a avea simpatie față de mișcarea muncitorească, syndicate sau Partidul Comunist în ilegalitate ori sentimente admirative față de marea țară a Sovietelor, putea să atragă persecuție, urmărirea, arestarea și condamnarea la temniță grea.

Eu, personal (având din 1940 legături cu U.T.C.-ul), știu de o serie de cazuri, când, din însărcinarea „Ajutorului Roșu”, „Apărarea Patriotică” de mai târziu, Adrian

Brudariu a intervenit și apărut cu riscuri personale pe mai mulți comuniști, muncitori și luptători antifasciști, scăpând viața acestora, eliberându-i de sub schingiurile la care erau supuși de siguranță și jandarmerie.

Astfel îmi amintesc că a salvat pe Miron Belea-junior, a apărut gratuit pe tov<arășul> Iosif Ardeleanu, pe soția tov<arășului> Andrei Ardeleanu, pe tov<arășul> Silard Pavel, azi Ambasadorul nostru în Indonesia, care făcea parte dintre partizanii ce luptau în munții Banatului.

Știu de asemenea că tov<arășul> Brudariu a dat dovadă de o înaltă atitudine civică atunci când în 1940 a luat atitudine fățișă împotriva „Dictatului de la Viena”. Eu, personal, l-am auzit atunci cum în plină stradă discuta cu vehemență în fața unui grup de intelectuali, condamnând politica aservită axei Roma-Berlin.

De asemenea, nu voi uita niciodată atitudinea curajoasă pe care a avut-o tov<arășul> Brudariu, ca Decan al Baroului avocaților, <când>, luând poziție hotărâtă împotriva discriminărilor șovine și rasiale dictate de clica antonesciană și găsind formule ilegale, a asigurat existența atât a avocaților evrei radiați din barou, cât și pentru refugiații din Ardealul de nord.

Atât de la tatăl meu, cât și mai târziu chiar de la Tov<arășul> Dr. Petru Groza personal, am aflat rolul primordial pe care l-a avut tov<arășul> Brudariu în obținerea eliberării din închisoarea Malmaison a fostului Președinte a<l> Marei Adunări Naționale, Dr. Petru Groza.

Dr. Petru Groza nu a omis nicicând ocazia să facă elogiul și să aducă mulțumiri chiar public, numindu-l pe Adrian Brudariu omul cu cel mai mult curaj personal, care, fără a fi încadrat într-o organizație sau mișcare de stânga, pe vremea aceea, a luat atitudine contra fascismului și pentru socialism, expunându-se adeseori de a fi arestat de organele de represiune ale statului burghezo-moșieresc și de dictatura antonesciană.

Așa, de exemplu, îmi aduc prea bine aminte de iarna 1940- <19>41, când poliția legionară voia să ne scoată din casă pe motivul că tatăl meu avea dosar de bolșevic la siguranță și tov<arășul> A. Brudariu, noaptea, a fugit la Președintele Tribunalului, Ianculescu, și a reușit să oprească evacuarea noastră forțată.

Știu că îndepărtarea lui din colegiul avocaților în 1948 a produs o surpriză neplăcută pentru toți oamenii cinstiți din Timișoara și în special asupra familiilor aceluia pe care tov<arășul> Brudariu i-a apărut de urgia fascistă.

Tatăl meu, om cu experiență politică și bun cunoscător al tacticii revoluționare, a fost chiar de părere că aceasta a fost o greșeală politică, căci în jurul lui Adrian Brudariu ar fi putut să se strângă mulți intelectuali români și să adere la lupta dusă de Partid pentru democratizarea țării și desăvârșirea revoluției socialiste pe plan cultural și ideologic.

Poate că (sic!) cel mai bine caracterizează ținuta demnă a tov<arășului> Brudariu și faptul că nu a recurs niciodată la tertipurile la modă în timpul războiului, la obișnuitele camuflări de capitaluri străine prin „românizare” și nu a primit să fie acționar al firmelor comerciale sau să exploateze sub orice formă munca umană.

Singura societate al cărei președinte a fost ani de zile este Societatea pentru Protecția Animalelor, al cărei secretar, tov<arășul> Szenrirmay, profesor de economie politică, care ținea cursuri de inițiere marxistă și în locuința căruia s-au ascuns arme și muniții destinate insurecției armate ale P.C.R., a fost protejat de Brudariu, când legionarii voiau să-l îndepărteze de la secretariatul Societății.

După 1948, fiind scos de la Colegiul avocaților, tov<arășul> Adrian Brudariu s-a dus din proprie inițiativă la o muncă grea de teren, unde, pentru munca depusă și comportamentul cinstit de care a dat dovadă, muncitorii l-au ales responsabil cultural al comitetului sindical.

De mai multe ori am vorbit de atunci cu tov<arășul> Brudariu, <și>, în ciuda faptului că din punct de vedere fizic nu o ducea prea bine și de vreo 6-7 luni nu mai avea pensie, totuși mi-a vorbit plin de încredere și speranță despre realizările de la noi din țară, de construcțiile minunate care se fac, de revalorificarea tezaurului cultural și artistic, operă îndrumată de Partid și de Guvern.

Știu că a păstrat legăturile de prietenie cu Dr. Petru Groza până la moartea acestuia și era apreciat de acesta.

Am convingerea că este un bun fiu și patriot al țării sale, devotat cu sinceritate clasei muncitoare pe care a apărut-o <și> are și astăzi aceleași concepții socialiste.

Țin să dau această declarație și ca un prinos adus memoriei tatălui meu și Doctorului Petru Groza, care, dacă astăzi ar mai trăi, am certitudinea că ar da aceleași referințe, date și caracterizări, poate chiar mai ample, pentru care apreciem și iubim pe Adrian Brudariu.

Buletin Iden<titate>
B. 521191/1696/1960

ss/ Dr. Roth Roland Robert
Str. Cloșca 14. R.T.V.

*

REFERINȚĂ

Subsemnatul, Waldeck Iosif, fost conducător de automobil, domiciliat în comuna Vinga, Raionul Arad, Regiunea Banat, dau următoarea referință tov<arășului> Adrian Brudariu, domiciliat în București, Bd. Republicei, 56, Raionul Tudor Vladimirescu.

Îl cunosc pe tov<arășul> Brudariu Adrian din anul 1933, când am fost arestat, împreună cu Liptac Ion, Cosilcov Dimitrie (ambii au murit), pentru politică comunistă, și înaintați Legiunei de Jandarmi Timișoara.

Tov<arășul> Brudariu, fost avocat la Timișoara, fiind încredințat cu apărarea noastră, care, după 4 zile, ne-a scăpat din mâna jandarmilor și am fost pu<și> în libertate, tov<arășul> Brudariu ne-a apărut gratuit.

Știu că tov<arășul> Brudariu făcea politică democrată în Partidul Țărănesc Democrat a<l> lui Dr. Nicolae Lupu. Amintesc că în anul 1931, cu ocazia unei alegeri de deputați, a ținut cuvântarea la care s-au adunat toți locuitorii din Vinga.

Tov<arășul> Brudariu a ajutat populația săracă în mod gratis și a lucrat pentru locuitorii din Vinga și <din> jur să primească pământ și locuri de casă prin Reforma Agrară.

Dau prezenta referință având convingerea că el a muncit pentru timpul orânduiri democratice în acea parte a țării: Vinga, Jud<ețul> Timiș.

Vinga, la 12 Mai 1961

La luptă activă pentru pace.
ss. I. Waldeck

*

REFERINȚĂ

Subsemnatul, Suba B. Petru, pensionar, domiciliat în comuna Vinga, No. 80, Raionul Arad, Regiunea Banat, dau următoarea referință tov<arășului> Brudariu Adrian, din București, B-dul Republicei, 56, R<aionul> T<udor> Vladimirescu.

Cunosc pe tov<arășul> Brudariu Adrian, fost avocat în Tomișoara, de la anul 1926, care pe atunci era șeful partidului țărănesc democrat a<l> lui Dr. Nicolae Lupu. Eu eram funcționar la judecătoria Vinga.

Cu ocazia alegerilor generale, în anul 1926, am fost delegat să primesc urnele cu voturi în pază până dimineața. Când am intrat, am observat că prim-pretorul Manta Pavel și servitorul Bereneanț Pavel schimba<u> voturile. Am spus cazul că de ce am venit și m-a forțat cu l<ocotenentul de> jand<armi> Ursu să părăsesc localul. Cele întâmplare <le>-am raportat Parchetului Tribunalului. Pentru această procedură am fost mereu terorizat și că am fost în Armata Roșie în Ungaria. Am fost forțat să demisionez din postul meu.

Tov<arășul> Brudariu a cetit din Gazetă cele perezute în Vinga, cu furtul voturilor și că am pierdut postul. El m-a angajat în biroul său de avocat din Timișoara, ca secretar.

Aflând șefii partidelor politice naționale angajarea mea, prin Insp<ectoratul de> Jand<armi> Timișoara au început urmărirea mea, ca periculos propagandist comunist.

Tov<arășul> Brudariu m-a apărat pe mine și pe alți comuniști săraci, fără să plătim onorar.

Tov<arășul> Brudariu <l>a apărat gratuit și l-a scăpat de moarte pe Adler Andrei, care a intrat în greva foamei în anul 1944, luna VI.

Când Adler a fost în lagărul evreilor în Miniș, tov<arășul> Brudariu, prin mine, a trimis bani, pachete cu mâncări, rufe și alte<le> și i-am liniștit pe evrei, că trupele sovietice sosesc în țară și <i> scapă din lagăr. Eu am fost arestat prin C<oman>d<an>tul col<onel> Micu și depus în închisoarea Curții Marțiale de unde tov<arășul> Brudariu m-a scăpat.

Tov<arășul> Brudariu, la 1 VI 1931, ca candidat de deputat al Partidului Țărănesc Democrat al D-rului Lupu, a fost bătut de Național Țărăniști în comuna Besenova-Veche.

Tov<arășul> Brudariu, în calitate de deputat, a reușit să facă pe coloniștii din Hunedoara Timișană să primească pădure din parcul regal de vânătoare, pentru care a avut multe neplăceri.

Tov<arășul> Brudariu a fost părintele sărăcimei și a<l> comuniștilor din ilegalitate, pe care nu cuteza să-i apere alt avocat, el a apărat pe toți săracii gratuit și i-a ajutat chiar și cu bani.

El a fost iubit de toți locuitorii din comunele județului Timiș și Arad. Tov<arășul> Brudariu mi-a predat în păstrare, prin ascunderea într-o lada cu stupi, broșurile, regulamentul Partidului Comunist, scris de Prof<esorul> Parhon din Iași, ceea ce le-am restituit.

Am fost de față când în anul 1931, la Trib<unalul> Timișoara s-a refuzat primirea listei de candidatură a Partidului Comunist din Timișoara, când tov<arășul>

Brudariu personal a intervenit la președintele Tribunalului, Radi Timotei, care apoi a admis primirea listei.

Tov<arășul> Brudariu a organizat sindicatul alimentar al chelnerilor, în 193...-1938, când a fost ales chelner de onoare.

Tov<arășul> Brudariu a jucat un mare rol în perioada 1938-1944 la apărarea organizațiilor democratice în Timișoara și în toate comunele în jurul Timișoarei. Cuvântul lui a fost ascultat de oameni și de multe ori hotărâtor. În timpul ilegalității, comuniștii din Vinga au fost apărați de tov<arășul> Brudariu gratuit, ultimul caz a fost cu arestarea lui Waldeck Iosif, Liptac Ion, Cosilov Dimitrie, cei 2 din urmă au murit, cari au fost ridicați din domiciliul lor de Siguranța Timiș, iar la intervenția tov<arășului> Brudariu, după 4 zile au fost puși în libertate.

Dau prezenta referință având convingerea că el a muncit pentru triumful orânduirii democratice în acea parte a țării și plasa Vinga, apoi în anul 1942 tov<arășul> Brudariu m-a scos din lagărul politic din Craiova și m-a mutat la Detaș<amentul> 42 C.F.R. din Craiova.

13. V. 1961

ss/ Suba B. Petru

*

DECLARAȚIE

Subsemnatul, Weiser Sebastian, avocat, fost consilier în Consiliul Baroului Avocaților Timișoara, fac următoarea declarație:

Dl. Avocat Adrian Brudariu, atât în calitatea lui de avocat cât și în calitatea lui de Prodecan și decan chiar, sub regimurile dictatoriale legionare și antonesciene, a avut o atitudine plină de curaj și democratică, el fiind autorul înțelegerii dintre avocații români și minoritari, în baza cărui pact s-a putut forma pentru prima oară un consiliu <i>eșit din voința comună a tuturor avocaților fără deosebire de naționalitate și care consiliu apoi a restabilit liniștea în Baroul Timișoara.

Domnul Adrian Brudariu în calitate de Decan a fost cel mai aprig luptător în interesul avocaților în general, iar atunci când s-a adus legea rasială în urma căreia avocații evrei au fost eliminați și lipsiți de dreptul de a pleda, la sugestia lui, consiliul a admis acestor evrei un termen de lichidare de 6 luni, ceea ce nu era prevăzut în lege și după cât știu acest lucru a fost făcut de unicul Barou din țară.

A tolerat ca acești avocați să poată continua avocatura clandestin în tovărășie cu avocații români. La îndemnul său s-a protestat în scris de către consiliu contra acestei legi rasiale, pentru care fapt, întreg consiliul a fost destituit.

De asemeni, D-sa a apărat întotdeauna comuniști și evrei dezertori de la munca obștească sub regimurile de teroare, fapt pentru care a fost trecut pe lista neagră.

Supt chestoratul de Poliție al lui Grita, el a fost apărătorul mai multor comuniști și cu un curaj excepțional a mers la Poliție, în asistența medicului legist, constatând, la fața locului, rănilor cauzate de bătăile aplicate acestora.

Îl cunosc de 28 ani ca pe un luptător vajnic democrat, este unul dintre primii avocați penaliști, un orator de forță, din care motive a fost întotdeauna bine apreciat de întreg corpul magistraturii, atât civil cât și militar.

Pe vremea pe când fostul Primpreședinte al Tribunalului Timișoara, Ștefan Deleanu, a avut atitudini contra avocaților minoritari, Decanul Adrian Brudariu a luptat deschis contra acestuia.

Este o fire independentă și mai știu că sub regimul generalului Antonescu a sărit în apărarea actualului Prim Ministru Dr. Petru Groza, fapt descris chiar de D-sa în cartea: **În Umbra Celulei.**

Opinia publică, de altfel, a apreciat întotdeauna serviciile imense aduse de dânsul în interesul locatarilor.

A fost și președintele Partidului Țărănesc, nuanța Dr. N. Lupu, mai mulți ani, luptând în contra regionalismului, nepotismului și politicienilor abuzivi, ținând un mare discurs în Parlamentul țării, cu care ocazie a fost atacat de mai mulți miniștri reacționari, pentru ideile lui avansate, democratice.

Avocat S. Weiser